

Zaključni posvet ciljno-raziskovalnega projekta »Enoten sistem spremljanja cen gozdnih lesnih sortimentov«

Peter Smolnikar, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 04.02.2026 (<https://doi.org/10.20315/IG.2026.0005>)

V četrtek, 29. januarja 2026, smo sodelavci Gozdarskega inštituta Slovenije, kot vodilni in edini partner ciljno-raziskovalnega projekta (V4-24017) z naslovom » Enoten sistem spremljanja cen gozdnih lesnih sortimentov « organizirali zaključni strokovni posvet, namenjen deležnikom gozdno-lesne verige z obravnavanega področja. Posvet je potekal v Ljubljani, na Gozdarskem inštitutu Slovenije. Program strokovnega posveta je pritegnil 59 udeležencev, večinoma podjetja, povezana z odkupom in predelavo okroglega lesa, državne institucije, interesna združenja ter sodne cenilce in izvedence. Namen srečanja je bil predstaviti dejavnike, ki vplivajo na ceno okroglega lesa, podatkovne vire in značilnosti cen okroglega lesa na evropski ravni, ter predlog objektivnega ter enotnega spremljanja trga okroglega lesa v Sloveniji in primerjanih evropskih državah. Zanimanje gozdarskih in lesnopredelovalnih podjetij potrjuje pomen transparentnosti trga okroglega lesa za strateško načrtovanje obsega in dinamike trženja v gozdno-lesnem sektorju.

Ob začetku posveta sta vse zbrane nagovorila dr. Nike Krajnc, direktorica Gozdarskega inštituta Slovenije in mag. Dejan Židan, državni sekretar Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport. Dr. Krajnc je spomnila, da preglednost in transparentnost trga okroglega lesa vodita k dialogu in dobrim odnosom med deležniki v gozdno-lesni verigi. Mag. Židan pa je opomnil, da bo družba za gospodarjenje z gozdovi v lasti Republike Slovenije letos obeležila 10 let delovanja ter da bo enoten sistem spremljanja cen okroglega lesa dodaten korak bližje k dozorevanju zgodbe o krepitvi gozdno-lesne verige.

V nadaljevanju je dr. Krajnc predstavila ključne korake poteka 15 mesecev trajajočega projekta, ter poudarila, da ideje o enotnem spremljanju cen okroglega lesa v Sloveniji tlijo že dlje časa. Hkrati je poudarila, da bi pregleden in enoten sistem spremljanja trga okroglega lesa v Sloveniji pomenil dragoceno pridobitev v smeri dialoga in razumevanja potreb deležnikov v gozdno-lesni verigi.

Igor Milavec, direktor Združenja lesne in pohištvene industrije, je predstavil stanje lesnopredelovalne industrije v Sloveniji. V svoji predstavitvi je poudaril ključne izzive in skrbi podjetij v dejavnosti obdelave in predelave lesa (SKD C16) in proizvodnje pohištva (SKD C31); med poudarjenimi skrbmi so dolgoročna preskrba z lesom iglavcev, predvsem v luči podnebnih sprememb, naraščanje stroškov dela in pomanjkanje kadrov ter napovedano izvajanje Uredbe Evropske unije (EU) o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov (EUDR). Prednost enotnega sistema spremljanja cen okroglega lesa vidi tudi v zmanjšanju konfliktov med prodajalci in kupci lesa.

V nadaljevanju je Peter Smolnikar iz Gozdarskega inštituta Slovenije predstavil prvi del rezultatov projekta, kjer je bil glavni poudarek na pregledu podatkovnih virov in metodologijah spremljanja cen okroglega lesa v evropskem prostoru ter na analizi obstoječih pravil merjenja in razvrščanja sortimentov po dimenzijskih zahtevah in kakovosti, ki se uporabljajo v Sloveniji in izbranih tujih državah. Ena ključnih ugotovitev tega sklopa projekta je obsežen nabor podatkovnih virov za spremljanje cen okroglega lesa, ki pa zaradi neenotnih metodoloških pristopov pri zbiranju cen med seboj niso povsem primerljivi. Pomemben rezultat predstavljajo tudi primeri primerjav razvrščanja hlodov smreke in bukve v kakovostna razreda B in C po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov iz gozdov v lasti Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 195/20) z izbranimi tujimi pravili oziroma standardi za razvrščanje v kakovostne razrede, pri čemer so bile upoštevane opredeljene napake lesa in dopustna stopnja njihovega kvarnega vpliva.

Pomemben rezultat projekta, ki je vplival na končen predlog enotnega sistema spremljanja cen okroglega lesa, je tudi identifikacija vrst cen in pogojev dobave lesa. Mag. Mitja Piškur iz družbe SiDG d. o. o. je v svoji predstavitvi z naslovom »Vrste cen gozdnih lesnih sortimentov« pojasnil razlike v cenah glede na prevladujoče načine prodaje okroglega lesa v Sloveniji. Poseben poudarek je bil namenjen številnim dejavnikom, ki vplivajo na oblikovanje cen okroglega lesa, pri čemer je bila posebej izpostavljena vloga pogojev dobave (klavzule Incoterms), velikost poslovnih partnerjev ter zanesljivost dobave posameznih sortimentov. Ob upoštevanju raznolikosti dejavnikov, ki vplivajo na ceno okroglega lesa, se uvedba cenovnih indeksov kaže kot edina možnost za zagotavljanje objektivne in verodostojne primerjave trgov okroglega lesa.

Po premoru sta sledili še dve predavanji. Mihael Koprivnikar, s Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, je poudaril pomen transparentnosti trga okroglega lesa za zasebne lastnike gozdov ter v tem kontekstu pozdravil rezultate projekta. Izpostavil je tudi pomen povezovanja lastnikov gozdov, saj si s tem krepijo pogajalsko moč pri dogovarjanju o odkupnih cenah okroglega lesa. Kot primer dobre prakse je navedel krovno interesno organizacijo Združenje lastnikov gozdov Avstrije, katere temeljni namen je izboljšanje tržnega položaja članov, zastopanje njihovih interesov na državni ravni ter zagotavljanje zanesljive dobave lesa lesnopredelovalni industriji.

Zaključno predavanje »Predlog enotnega sistema spremljanja cen gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji« je predstavila Špela Ščap iz Gozdarskega inštituta Slovenije. V prvem delu predavanja je predavateljica predstavila več primerov analiz gibanja cen izbranih gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji in izbranih tujih državah, pri čemer so bile vključene tudi statistične analize kointegracije ter sezonskih nihanj cen. V nadaljevanju je poudarila pomen vključenosti strokovne skupine v projekt, ki so jo sestavljali predstavniki različnih institucij s področja gozdarstva in lesne panoge. Gozdarski inštitut Slovenije je skupaj s strokovno skupino oblikoval predlog enotnega nacionalnega sistema spremljanja cen okroglega lesa, ki glede na ugotovitve projekta zagotavlja najbolj verodostojen, robusten in standardiziran prikaz gibanja cen izbranih gozdnih lesnih sortimentov skozi čas v evropskem prostoru. Ob zaključku je predavateljica predstavila možnosti uporabe rezultatov ter zaključila z željo in ciljem po nadgradnji trenutnega sistema spremljanja cen gozdnih lesnih sortimentov, ki ga Gozdarski inštitut Slovenije izvaja od leta 2017. Predlagana nadgradnja vključuje vpeljavo indeksov cen hlodovine izbranih kakovostnih razredov za Slovenijo, Avstrijo in Nemčijo. Podani so bili tudi predlogi za nadaljnji razvoj modela cenovnih indeksov z razširitvijo nabora skupin okroglega lesa, medsektorsko primerjavo indeksov cen (hlodi iglavcev in žagarski proizvodi iz lesa iglavcev) ter vzpostavitev napovednega modela pričakovanega gibanja cen okroglega lesa v Sloveniji, Avstriji in Nemčiji.

V razpravi je predsednik Zveze lastnikov gozdov Slovenije, g. Marjan Hren, pozdravil delo in rezultate projekta enotnega spremljanja cen okroglega lesa ter poudaril, da ima Zveza tudi več predlogov za nadaljnje sodelovanje na tem področju.

Dogodek je sklenila dr. Nike Krajnc in udeležence povabila na ogled napredka pri gradnji Centra za semenarstvo, drevesničarstvo in varstvo gozdov, kjer potekajo še zaključna dela in urejanje notranjih prostorov.

Objavljamo tudi vse predstavitve predavateljev iz dogodka, ki so dostopne na spletni strani projekta: <https://www.gozdis.si/aktivni-projekti/enoten-sistem-spremljanja-cen-gozdnih-lesnih-sortimentov/>.